

CERC-ENVIS Resource Partner

**1 DAY A WEEK
NO
PLASTIC?
TRY IT
TODAY!**

Visit us at www.cercenvis.nic.in

[f www.facebook.com/EcoProductsEcoLabeling](https://www.facebook.com/EcoProductsEcoLabeling)

પ્લાસ્ટિક વિશે વધુ જાણો

પ્લાસ્ટિક આપણા અર્થતંત્રમાં એક અગત્યનો ભાગ છે. આધુનિક દૈનિક જીવન તેના વિના અશક્ય છે. પ્લાસ્ટીક સામગ્રીનું ઉત્પાદન -તેલ, ગેસ અને કોલસા જેવા કુદરતી સંસાધનો(અશ્મિભૂત ઇંધણ)માંથી થાય છે . આ કુદરતી સંસાધનો લાખો વર્ષો પહેલા જીવતા છોડ અને પ્રાણીઓમાંથી રચાયા હતા. આ ઇંધણ લાખો વર્ષો બાદ મળશે નહિ માટે તેમને 'બિન-નવીનીકરણીય' સાધનો કહેવામાં આવે છે. પ્લાસ્ટિક પર્યાવરણ માટે વધતી જતી મોટી આપત્તિ છે.

પ્લાસ્ટિક પેકેજિંગ - પ્લાસ્ટિકની બેગ - લેન્ડફિલ કચરો માટે નોંધપાત્ર સ્ત્રોત છે અને તેને દરિયાઈ અને જમીનના પ્રાણીઓ નિયમિતપણે ખાય છે જેનાથી ઘાતક પરિણામો આવે છે. કૃત્રિમ પ્લાસ્ટિક બાયોગ્રેડ (કુદરતી રીતે વિઘટિત) નથી. તે માત્ર એકત્રિત થઈ; લેન્ડફિલ સાઈટમાં ભેગા થાય છે અને પર્યાવરણને પ્રદૂષિત કરે છે. પ્લાસ્ટિક કચરો મ્યુનિસિપલ માટે દુઃસ્વપ્ન બની ગયા છે, તેથી જ સમગ્ર વિશ્વમાં સ્થાનિક સરકારોને ખાસ કરીને પ્લાસ્ટિક પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.

આજે, પ્લાસ્ટિક અનિવાર્ય છે તેનો ઉપયોગ ઘરોમાં , ઓફિસમાં અને ઉદ્યોગમાં થાય છે. તેનું કારણ મજબૂત, વજનમાં હલકો, અને સસ્તું હોય છે . વિદ્યુત ઉપકરણોથી લઈને બાળકના રમકડા સુધી; પ્લાસ્ટિક દરેક ખૂણો અને વિશ્વના ખૂણામાં સ્થાન લીધું છે. હકીકતમાં, તે ઘણી રીતે લોકોના જીવન માટે મહત્વનું છે

પ્લાસ્ટિક કોડ્સ

પ્લાસ્ટિક ઇન્ડસ્ટ્રી સોસાયટીએ (SPI) 1988 માં, પ્લાસ્ટિક વર્ગીકરણ પ્રણાલીની સ્થાપના કરી હતી. જેથી ગ્રાહકો અને રિસાયકલ કરનારાઓ ને વિવિધ પ્રકારનાં પ્લાસ્ટિકની ઓળખ થાય. જે વિશ્વભરમાં એક સમાન કોડિંગ સિસ્ટમ લાગુ પાડી શકાય છે. રોજિંદા જીવન માં ઉપયોગી ઉત્પાદનોમાં, ખાસ કરીને ખાદ્ય સંગ્રહ કન્ટેનરમાં અને પેકેજીંગમાં પ્લાસ્ટિકના પ્રકારને ઓળખવાની એક રીત છે. આવી પ્લાસ્ટિક ઉત્પાદનો ઉપર એક "રેઝિન આઈડેન્ટિફિકેશન કોડ" - આંક ને ઘન સમભાવે ત્રિકોણ ની અંદર લખવામાં આવે છે. એસપીઆઈ (SPI) પ્રતીકને તળિયાના ભાગ માં આકાર આપવો અથવા ઉપસાવો જોઈએ અને તેનું સ્થાન કેન્દ્રની નજીક હોવું જોઈએ. કન્ટેનરના કદના આધારે આગ્રહણીય માપ એક અડધી ઇંચ અને એક ઇંચ વચ્ચે હોય છે. તે રેઝિનની ઓળખમાટે અને રિસાયક્લિંગ પહેલાં ગુણવત્તા નિયંત્રણ પર કેન્દ્રિત હોય છે. રેઝિન આઈડેન્ટિફિકેશન કોડ, પદાર્થ ક્યાં પ્લાસ્ટિક માંથી બનેલ છે -તે પ્લાસ્ટિકના પ્રકારને સૂચવે છે.

પ્લાસ્ટીકના પ્રકાર -સિમ્બોલ્સનું અર્થઘટન

રિસાયકલ કોડ્સ	પ્લાસ્ટિકનું નામ	સામાન્ય ઘરગથ્થુ વસ્તુઓ	ઉપયોગ	આરોગ્ય / પર્યાવરણ પર થતી અસર
	PET and PETE - પોલીથીલીન ટેરેફથાલેટ	સોફ્ટ-પીણું બોટલ, ખોરાક અને અન્ય ગ્રાહકલક્ષી પ્રોડક્ટ્સ, પાણીની બાટલીઓ, મગફળીના માખણના જાર	માત્ર એક વખત ઉપયોગ માટે બનાવાયેલ હોય છે. તે રિસાયકલ કરી શકાય છે	આ હિદ્રાળુ હોય છે તેથી બેક્ટેરિયા અને જીવિત પદાર્થોને એકત્રિત કરવા માટેનું વલણ હોય છે, જેનો અર્થ છે કે આ પ્લાસ્ટિકનો પુનઃઉપયોગ હાનિકારક હોઈ શકે છે.
	HDPE- -હાઇ ડેન્સિટી પોલિએથિલિન	દૂધ અને જૂથસની બોટલ, ડિશવર્શિંગ અને લોન્ડ્રી ડિટર્જન્ટ, કરિયાણાની બેગ	રિસાયકલ પ્લાસ્ટિક છે કારણ કે તે સખત ગરમી અથવા ઠંડીના દબાણ હેઠળ પણ તૂટી ન જાય અને તે ખૂબ સલામત છે.	ખૂબ જ સલામત છે. પીણાં અને ખોરાકમાં કોઈપણ ઝેરી રસાયણોને સ્ત્રાવ કરતા નથી.
	PVC - વિનાઇલ અથવા પોલીવિનાઇલ ક્લોરાઇડ	બોટલ, ફૂડ ટ્રે, પેકેજિંગ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી કઠોર શીટ્સ, ઇલેક્ટ્રીકલ ઇન્સ્યુલેશન, સિંચાઇ પાઇપ્સ	ઘણી વાર રિસાયકલ કરવામાં આવતું નથી અને જો તેમ લેવાય તો નુકસાનકારક હોઈ શકે છે.	"પોઈઝન પ્લાસ્ટિક" કારણ કે તેમાં ઝેર હોય છે જે આરોગ્ય અને પર્યાવરણ માટે નુકસાનકારક છે. તેને ખોરાકની વસ્તુઓની આસપાસ રસોઇ કરવા અથવા તેને સંગ્રહિત કરવા માટે અત્યંત જોખમી ગણવામાં આવે છે
	LDPE -લો ડેન્સિટી પોલિએથિલિન	સ્કવીઝ બોટલ, વાયર ઇન્સ્યુલેશન, કરિયાણાની બેગ, કચરોની બેગ્સ, ફૂડ સ્ટોરેજ બેગ્સ, પ્લાસ્ટિક ક્લીનીંગ વરાપ, સેન્ડવીચ બેગ્સ	સામાન્ય રીતે રિસાયકલ કરેલ હોતો નથી, પરંતુ તે ચોક્કસ કાર્યમાં પુનઃઉપયોગમાં લેવાય છે. રિસાયકલ થયેલા એલડીપીઇ (LDPE) નો ઉપયોગ	આ પ્રકારના પ્લાસ્ટિકને નિયમિત સ્ટોરેજ વપરાશ માટે વ્યાપકપણે સુરક્ષિત માનવામાં આવે છે.

			કચરો કેન, લામ્બ, ફર્નિચર અને અન્ય ઘણા ઉત્પાદનો બનાવવા માટે કરવામાં આવે છે	
	PP- પોલીપ્રોપીલિન	ફળ અને વનસ્પતિમાટેના પેકેટ્સ, બોટલ કેપ્સ, પીવાની સ્ટ્રો, કપ, બાળકની બાટલીઓ, રસોડામાં અને માઇક્રોવેબલ પ્લાસ્ટિક કન્ટેનર	આ પ્રકારના પ્લાસ્ટિક મજબૂત છે અને સામાન્ય રીતે તે ઊંચા તાપમાને ટકી શકે છે.	સ્ટોરેજ માટે ખૂબ જ સલામત છે અને રિસાયક્લિંગ માટે વ્યાપક રીતે સ્વીકારવામાં આવે છે
	PS - પોલિસ્ટીરીન	પેકેજીંગ, સીડી કવર, સ્ટિરોફોયમ, ઇંડાના કાર્ટન, "મગફળી" ના પેકિંગ, પ્લાસ્ટિક ટેબલવેર, કેરીઆઉટ કન્ટેનર્સ, ડીસ્પોસેબલ કોફી કપ, પ્લાસ્ટિકના ખાદ્ય બોક્સ, પ્લાસ્ટિકની કટલરી	તે રિસાયકલ કરી શકાય છે, પરંતુ કાર્યક્ષમ નથી; તેને રિસાયક્લિંગ માટે ઘણી ઊર્જા લાગે છે	તે હલકો અને સરળ પ્લાસ્ટિકની સામગ્રીમાટે રચાય છે, તે સરળતાથી તૂટે છે, તે પર્યાવરણ માટે વધુ નુકસાનકારક છે. તે અત્યંત જોખમી હોવાનું અનુમાન છે કારણ કે તે ઝેરી રસાયણોનો સ્ત્રાવ કરે છે - ખાસ કરીને ગરમ થાય ત્યારે
	પ્લાસ્ટિકનું સંયોજન, અથવા ઉપરોક્તમાંથી કોઈપણ નહીં આ શ્રેણીમાં પોલીકાર્બોનેટ અને પોલિલેક્ટાઇડનો સમાવેશ થાય છે.	પહેલેથી જ રિસાયકલ્ડ બનાવેલ વસ્તુઓ, અર્ધ-કઠોર ખોરાક સંગ્રહ, પીવાના કપ, પ્લાસ્ટિક સીડીઓ અને ડીવીડીઓ	આ પ્રકારનાં પ્લાસ્ટીક્સ રિસાયકલ થવા મુશ્કેલ છે	BPA (bisphenol A) ઉત્પાદનો આ કેટેગરીમાં આવે છે. BPA એક ઔદ્યોગિક રાસાયણિક છે જે ચોક્કસ પ્લાસ્ટિક અને રેઝિન બનાવવા માટે વપરાય છે. કેટલાક સંશોધનોએ દર્શાવ્યું છે કે BPA સાથે બનેલા કન્ટેનરમાંથી ખોરાક અથવા પીણાંમાં જડવું શકે છે. સંભવિત આરોગ્ય અસરોના કારણે BPA નો સંપર્ક કરવો એ ચિંતા છે. પ્લાસ્ટિકની આ શ્રેણી ટાળવા માટે વધુ સારું.

રોજિંદા જીવનમાં ઓછા પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ કરવાની રીતો

પ્લાસ્ટિકની પાણીની બાટલીની જગ્યાએ ગ્લાસ અથવા સ્ટેનલેસ સ્ટીલની પાણીની બોટલનો ઉપયોગ કરો. આ સરળતાથી ફરી ઉપયોગમાં લેવાય છે અને પીવાના પાણીના ભળતા રસાયણો થી બચી શકાય.

કેનવાસ, કપાસ, શણ, ચામડા, ફાઇબર, નોન-વુન ફેબ્રિક બેગ નો ઉપયોગ - કાગળના બેગની જગ્યાએ અથવા પ્લાસ્ટિકની બેગનીબદલા માં ફરીથી વાપરી શકાય તેવી બેગનો ઉપયોગ કરવાનું શરૂ કરો. સુપરમાર્કેટ માં તમારા પોતાના બેગ સાથે લઈ જાઓ .

સુરક્ષિત સ્ટેઈનલેસ સ્ટીલ અથવા ગ્લાસ કન્ટેનર ઉપયોગ કરો પ્લાસ્ટિકનો ખોરાક સંગ્રહ કન્ટેનરના સ્થાને। સિલિકોન જેવા અનબ્રેકેબલ વિકલ્પોનો ઉપયોગ કરો. સિલિકોન અત્યંત ટકાઉ છે, બાયોડિગ્રેડેબલ નથી, પરંતુ તેને સરળતાથી રીસાયકલ કરી શકાય છે.

પ્લાસ્ટિકમાં ભરેલા ખોરાકને લેવાનું ટાળો. કાર્ડબોર્ડ્સને પસંદ કરો. પ્લાસ્ટિક કરતાં કાર્ડબોર્ડને રિસાયકલ કરવાનું સરળ છે, આ પેપર પ્રોડક્ટ્સ બાયો-ડિગ્રેડ વધુ સરળ રીતે થાય છે.

સિંગલ ઉપયોગ (એક જ વાર ઉપયોગ કરી શકાય તેવા) પ્લાસ્ટિક નો ટાળો. પ્લાસ્ટિકની સ્ટ્રો, સિંગલ પ્લાસ્ટિકની બેગ, ડિસપોસિબલ પ્લાસ્ટિક, ડિસપોસિબલ રેઝર, સિંગલ ઉપયોગવાળી પ્લાસ્ટિકની પેન, ડિસપોસિબલ ડાયપર, અને બીજા ઘણા પદાર્થો જેનો ઉપયોગ એક જ વાર થાય છે . વાપરવા માટે વધુ સારું, પુનઃ ઉપયોગ માં લઈ શકાય તેવા પદાર્થ.

બાળકો માટે લાકડાના રમકડાં અથવા બોર્ડ અથવા કાર્ડ રમતો જેવી ખરીદો તો વધુ સારું. પ્લાસ્ટિક બાળકોમાટે આરોગ્ય સમસ્યાઓનું કારણ બને છે.

પર્સનલ કેર પ્રોડક્ટ્સ પર લેબલ્સ તપાસો. તેઓ નાના પ્લાસ્ટિકવાળા હોઈ શકે છે. કોઈ પણ વસ્તુ જેમાં ઘટક તરીકે "પોલિઇથિલિન" હોય તો તેનો ઉપયોગ ટાળો.

તમારા વધેલા કચરા માંથી ખાતર બનાવો . તે એક સરળ રીત છે જેમાં પર્યાવરણમિત્ર પગલાં એવી રીતે લેવા માં આવે છે કે જે કોઈ પણ મુશ્કેલી-વગર , સલામત કચરો નિકાલની પ્રક્રિયા ખાતર. બનાવવા માટે હોય છે

સુપરમાર્કેટ કરતાં લોકલ માર્કેટ માથી શોપિંગ કરો . જેમ કે ઓનલાઇન ખેડૂતોના બજારોમાં ખરીદી કરી ફાર્મ-ટુ-ડોર ડિલીવરી સેવાનો લાભ લો.

નોન સ્ટીક કુકવેરથી દૂર રહો. ટેફ્લોન અને અન્ય રેઝિન સતત વપરાશ દરમિયાન આરોગ્ય માટે જોખમો ઉભા કરે છે. ટેફ્લોન પ્લાસ્ટિક સામગ્રી પોલિટેરાફ્લોરોઇથિલિન (PTFE) ના રજિસ્ટર્ડ ટ્રેડ નામ છે. PTFE ફ્લોરોપોલિમર્સ તરીકે ઓળખાતી પ્લાસ્ટિકનો એક વર્ગ છે.

એવા જ ઉત્પાદનો ની ખરીદો કરો કે જે પ્લાસ્ટિક માં આવતા નથી.

જેટલું તમે કરી શકો તેટલું ઓછું, પુનઃઉપયોગ અને રિસાયકલ કરવાનો પ્રયાસ કરો.

CERC-ENVIS Resource Partner

Reduce. Reuse. Recycle.
REFUSE Single-Use Plastic

visit us at: www.cercenvnis.nic.in

and

www.facebook.com/EcoProductsEcoLabeling